

Strieborná zberateľská minca a pamätná dvojeurová minca k 100. výročiu úmrtia Milana Rastislava Štefánika

Pri príležitosti 100. výročia úmrtia Milana Rastislava Štefánika, jednej z najvýznamnejších osobností v histórii slovenského národa, vydáva Národná banka Slovenska 25. apríla 2019 striebornú zberateľskú euromincu v nominálnej hodnote 10 eur a tiež pamätnú dvojeurovú euromincu. Obe euromince budú predstavené na pripravovanej emisii dňa 25. apríla 2019 v jeho rodných Košariskách.

Strieborná zberateľská minca realizovaná podľa návrhu autorov Márie Poldaufovej (averz) a akad. soch. Ivana Řeháka (reverz)

Zvýšenú 3. cenu získal návrh Márie Poldaufovej

Dve znížené 1. ceny získali návrhy akad. soch. Ivana Řeháka

Národná banka Slovenska vydáva naraz dve rôzne euromince pripomínajúce výročie jednej osobnosti po druhýkrát vo svojej histórii (prvýkrát to boli v roku 2015 euromince venované Ľudovítovi Štúrovi), čo ešte podčiarkuje význam Milana Rastislava Štefánika v našich dejinách.

Milan Rastislav Štefánik (21. 7. 1880 – 4. 5. 1919), vedec, vojenský pilot, diplomat a minister vojny Československej republiky, patrí k najvýznamnejším osobnostiam slovenských dejín. Pôsobil ako astronóm v observatóriu v Meudone pri Paríži, odkiaľ uskutočnil mnohé vedecké expedície. V roku 1912 získal francúzske občianstvo. Začiatkom prvej svetovej vojny bol mobilizovaný a v roku

1915 zaradený na vlastnú žiadosť do leteckej školy. Ako pilot robil výzvedné i stíhacie lety a bol priekopníkom vojenskej meteorológie. V júni 1918 bol povýšený na brigádneho generála z titulu misie pri československej armáde, o vznik ktorej sa zaslúžil. Úspechy dosahoval aj ako diplomat. Informoval o ťažkom položení Slovákov v Uhorsku a pre myšlienku spoločného štátu Čechov a Slovákov získaval zahraničných štátnikov. Spoločne s Tomášom Garriguom Masarykom a Edvardom Benešom viedol československý zahraničný odboj a zaslúžil sa o vznik prvej Československej republiky.

Na výtvarný návrh striebornej zberateľskej euromince vyhlásila Národná banka Slovenska v novembri 2017 verejnú anonymnú súťaž, do ktorej bolo predložených dvadsať výtvarných prác od osemnástich autorov. Komisia na posudzovanie výtvarných návrhov pamätných mincí a zberateľských mincí ich hodnotila v marci 2018.

Odborná komisia odporučila udelenie zníženej prvej ceny dvom výtvarným návrhom akad. soch. Ivana Řeháka. Prvý z návrhov ju oslovil výtvarnou i obsahovou úrovňou. V centre averzu je zobrazenie Štefánika ako astronóma. Súčasťou kompozície sú astronomické prístroje a dekoratívny prepis hviezdnej oblohy so slnkom i mesiacom. Na reverze je stvárnený portrét M. R. Štefánika v generálskej čiapke. V pravej časti mincového poľa je dvojplôšnik Caproni vo vertikálnom nasmerovaní. Na druhom z návrhov zobrazil autor Štefánika v dvoch polohách – na averze ako generála a na reverz umiestnil civilnú podobu človeka – vedca. Na averze autor použil siluetu hlavy M. R. Štefánika v generálskej čiapke, ktorá má plas-

tický dekor generálskych insígnií. Oproti profilu hlavy je zakomponovaný štátny znak Slovenskej republiky. V hornej časti mincového poľa je v jemnej diagonále zobrazený dvojplôšník Caproni, na palube ktorého Štefánik pri návrate do vlasti zahynul. Reverz je dominantne vyplnený portrétom, ktorý komisia považovala za najlepšie vystihujúci Štefánikovu podobu. Portrét rámujú dve stretávajúce sa diagonály – zľava hviezdársky ďalekohľad a sprava štylizovaná kométa. Plasticitu mincového poľa aktivizujú roztrúsené hviezdy.

Udelenie druhej ceny komisia nenavrhol.

Komisia odporučila udeliť zvýšenú tretiu cenu návrhu autorky Márie Poldaufovej. Na averze dominuje výrez zo stredného štátneho znaku Československej republiky a v prieniku v jeho dolnej časti silueta mapy Československa ako vyjadrenie štáto-tvorných aktivít M. R. Štefánika. Kompozícia je doplnená citáciou jeho životného kréda. Na reverze je Štefánikov portrét v generálskej čiapke s detailným zobrazením jeho vyznamenaní v ľavej časti.

Banková rada schválila na realizáciu mince kombináciu diel uvedených autorov – averznú stranu podľa návrhu autorky Márie Poldaufovej, reverznú stranu podľa návrhu akad. soch. Ivana Řeháka.

Strieborná zberateľská eurominca v nominálnej hodnote 10 eur má priemer 34 mm a hmotnosť 18 g. Bola vyrazená zo striebra s rýdzosťou 900/1000 v Mincovni Kremnica. Na hrane je uvedený nápis do hĺbky „VÝZNAMNÁ OSOBNOSŤ SLOVENSKEHO NÁRODA“. Zo schváleného limitovaného počtu 15 000 kusov mincí bolo vyrazených 3 650 kusov v bežnom vyhotovení a 10 000 kusov vo vyhotovení proof.

PAMÄTNÁ DVOJEUROVÁ MINCA

Autorom národnej strany pamätnej euromince v nominálnej hodnote 2 eurá je Mgr. art. Peter Valach, ktorého výtvarný návrh získal v samostat-

Národná strana pamätnej euromince podľa návrhu Mgr. art. Petra Valacha

nej súťaži, ktorú vyhlásila Národná banka Slovenska v novembri 2017, prvú cenu. Do súťaže bolo predložených dvadsaťdeväť výtvarných prác od šesnástich autorov. Komisia na posudzovanie výtvarných návrhov pamätných mincí a zberateľských mincí ich hodnotila v apríli 2018. Druhú a tretiu cenu získali návrhy Karola Lička. Na všetkých návrhoch oslovila komisiu kvalita portrétu. Na víťaznom návrhu pozitívne hodnotila, že portrét je dostatočne veľký a bude dobre čitateľný aj na malom mincovom poli pamätnej dvojeurovej euromince.

Pamätná eurominca v nominálnej hodnote 2 eurá má parametre bežnej obehovej euromince a je zákonným platidlom vo všetkých krajinách eurozóny. Bola vyrazená v Mincovni Kremnica v počte jeden milión kusov. Jej hrana je rovnaká ako na všetkých ostatných slovenských dvojeurových eurominciach. Je na nej nápis „SLOVENSÁ REPUBLIKA“. Začiatok a koniec nápisu je oddelený dvoma hviezdami, medzi ktorými je lipový list.

Hana Janíková
Foto: Štefan Fröhlich

2. cena Karol Lička

3. cena Karol Lička